श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा एप्रिल – २०१६

कक्षा – शास्त्री-१ (SEM-2)	**प्रश्नपत्रम् – ६**	गुणाः - ७०
विषयः – वास्तुशास्त्रम्	**CC-1.2.4**	समयः - ११ तः २
दिनाङ्कः – २३/४/२०१६	सन्दर्भग्रन्थः – वास्तुरत्नावलीः, शिल्पशास्त्रम्	

	प्रथमान्वितिः -१	
प्रश्नः -१	**द्वयोः सान्वयं व्याख्यां कुर्वन्तु ।**	**०८**
	(१) एकोऽपि नूनं परभागवर्तीं वियत्स्मरस्थः खचरोऽब्दमध्ये । करोति गेहं परहस्तयातं स्याद्दुर्बलश्चेदिह वर्णनाथः ॥ (२) दुर्गोदयं नन्दकरप्रमाणं तिथ्या समं सप्तदशैव केचित् । एकोनविंशत् पृथुता त्रयाणां दिक्पालसूर्याष्टकरं वदन्ति ॥ (३) अजैकपादहिर्बुध्न्यशक्रमित्रानिलान्तकैः । समन्दैर्मन्दवारे य रक्षो भूतयुतं गृहम् ॥	
प्रश्नः -२	**एकस्मिन् विषये विस्तारेण वर्णनं कुरु ।**	**०८**
	(१) भावस्थग्रहाणां फलं विस्तारेण वर्णनं कुरु । (२) द्वारचक्रविचारः विशदं विवेचयत ।	
प्रश्नः -३	**एकमेव टिप्पणीं लिखत ।**	**०२**
	(१) दुर्गनामविचारः । (२) पुरभेदाः विचारः ।	
प्रश्नः - ४	**द्वयोः लघूत्तरं लिखत ।**	**०२**
	(१) दुर्गस्य-उच्यमानं किम् ? (२) गृहं कदा परहस्तगतं भवति ? (३) गृहं किमर्थं परहस्तगतं भवति ? (४) दुर्गाणि कति ? के च ते ?	
	द्वितीयान्वितिः - २	
प्रश्नः -५	**द्वयोः सान्वयं व्याख्या कुर्वन्तु ।**	**०८**
	(१) नत्वा श्रीकालिकां देवीं गुरुश्च ज्ञानकारणम् । मातापित्रोः पदाम्भोजं विधिज्ञानं लिखाम्यहम् ॥ (२) वास्तोष्पतिम्महादेवं सर्वसिद्धिविधायकम् । शान्तिकर्तारमीशानं तं वास्तुं प्रणतोऽस्म्यहम् ॥ (३) गृध्रः कङ्कः कपोतश्च उलूकः श्येन एव च । चिल्लश्च चर्मविलश्च मासः पाण्डुर एव च ॥	
प्रश्नः -६	**एकस्मिन् विषये विस्तारेण वर्णनं कुरु ।**	**०८**
	(१) चतुष्टाष्टिपदे चतुर्भुजे देवानां न्यासचक्रं दर्शयत । (२) वास्तुपूजाविधिः संक्षेपेण निरूपयत ।	

प्रश्नः -७	**द्वयोः टिप्पणीं लिखत।**	०४
	(१) एकाशीतिवास्तुपदमण्डलः। (२) गृहे गृध्रादिपतने विचारः। (३) गृहप्रवेशविधिः। (४) चतुषष्टीवास्तुपदमण्डलस्य महत्त्वम्।	
प्रश्नः -८	**अधोलिखितयोः पञ्चप्रश्नानां लघूत्तराणि लिखत।**	०५
	(१) गृहप्रवेशः कदा करणीयम्? (२) वास्तुपूजायां प्रथमं कस्य पूजा भवति? (३) पदमण्डले मध्ये कः देवः भवति? (४) ईशानकोणे कस्य देवस्य स्थापनं भवति? (५) शान्तिपाठं लिखतु। (६) अक्षतात् वास्तुपूजायां उपयोगं भवति न वा? (७) स्नानाम् कति प्रकाराः? के च ते?	
	तृतीयान्वितिः - ३	
प्रश्नः -९	**सान्वयं व्याख्यां कुरु केचन द्वयोः।**	०८
	(१) ब्रह्मबालिं यदा भूमिं लोभादिच्छन्ति क्षत्रियाः। सर्वे ते निधनं यान्ति शैला वज्रहता इव॥ (२) गृहारम्भादिने मासे धिष्णे वारे विशेद् गृहम्। विशेसौम्यायने हर्म्यं तृणागारं तु सर्वदा॥ (३) सूत्रे विस्तीर्यमाणे तु पन्नगो यदि दृश्यते। अचिरेणैव कालेन सर्पेण निहतो ध्रुवम्॥	
प्रश्नः -१०	**एकस्मिन् विषये विस्तारेण वर्णनं कुरु।**	०८
	(१) वास्तुभूपरीक्षणविधिः विशदं वर्णयत। (२) गृहप्रवेशविधिः विशदं वर्णयत।	
प्रश्नः -११	**टिप्पणीं लिखत। (द्वयोः)**	०४
	(१) सूत्रलक्षणविधिः (२) आपविचारः (३) वास्तुनागलक्षणम् (४) व्ययविचारः	
प्रश्नः -१२	**अधोलिखितयोः पञ्चप्रश्नानां लघूत्तराणि लिखत।**	०५
	(१) राशयः कति? के च ते? (२) शिल्पशास्त्रग्रन्थे कति अध्यायाः सन्ति? (३) व्ययनामानि लिखतु। (४) आपनामानि लिखतु। (५) सूत्रलक्षणं लिखतु। (६) शिल्पीलक्षणं लिखतु। (७) शिल्पशास्त्रग्रन्थस्य कर्ता कः?	

***